LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2004 m. liepos 1 d. Nr. IX-2307
Vilnius

(Žin., 2000, Nr. 66-1984, Nr. 113-3606; 2001, Nr. 56-1983)

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo Lietuvos Respublikoje reguliavimo pagrindus, taip pat elektros energijos paslaugų teikėjų ir vartotojų santykius bei sąlygas, skatinančias konkurenciją elektros energetikos sektoriuje.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Balansavimo energija** – elektros energija, kuri vartotojų yra suvartojama (nesuvartojama) ar gamintojų pagaminama (nepagaminama) nesilaikant grafikuose, sudarytuose remiantis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintų Prekybos elektros energija taisyklių reikalavimais, nustatytų elektros energijos kiekių.

2. **Balansavimo energijos tiekėjas** – gamintojas, tiekėjas ar laisvasis vartotojas, prekiaujantis balansavimo energija.

3. **Buitinis vartotojas** – fizinis asmuo, perkantis elektros energiją asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, tenkinti.

4. **Elektros energetikos sektorius** – nacionalinio ūkio energetikos sektoriaus dalis, susijusi su elektros energijos gamyba, perdavimu, skirstymu ir tiekimu.

5. **Elektros energija** – gaminama aktyvinė elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui.

6. **Elektros energijos sąnaudos** – visos elektros energijos sąnaudos, kurios patiriamos teikiant elektros energijos persiuntimo paslaugą perdavimo ir skirstomaisiais tinklais ir kurios apskaičiuojamos kaip skirtumas tarp visos perdavimo sistemos arba skirstomųjų tinklų operatoriaus gautos elektros energijos ir vartotojų suvartotos ar kitiems operatoriams persiųstos elektros energijos kiekio.

7. **Energetikos sistema** – tarpusavyje suderintu režimu funkcionuojanti elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti, visuma.

8. **Gamintoja**s – asmuo, gaminantis elektros energiją.

9. **Horizontaliosios integracijos įmonė** – įmonė, kuri verčiasi bent viena iš šių veiklos rūšių: elektros energijos gamyba, perdavimu, skirstymu ar tiekimu – ir kitos rūšies veikla, nesusijusia su išvardytomis.

10. **Ilgalaikis planavimas** – elektros energijos rinkodaros, elektros energijos gamybos, perdavimo ir skirstymo pajėgumų plėtros, tiekimo vartotojams patikimumo užtikrinimo ir su tuo susijusių investicijų planavimas ne trumpesniam kaip trejų metų laikotarpiui.

11. **Jungiamoji linija** – energetikos sistemas jungiantys įrenginiai.

12. **Jungtinė sistema** – energetikos sistemų visuma.

13. **Laisvasis vartotojas** – vartotojas, šio įstatymo nustatyta tvarka turintis teisę laisvai pasirinkti tiekėją.

14. **Nacionalinė balansavimo funkcija** – balanso tarp elektros energijos gamybos ir vartojimo užtikrinimas pagal sistemos patikimumo ir elektros energijos kokybės kriterijus energetikos sistemos mastu.

15. **Nepriklausomas tiekėjas** – asmuo, tiekiantis elektros energiją laisviesiems vartotojams ir turintis atitinkamą licenciją vykdyti šią veiklą.

16. **Normatyvinis pelnas** – paslaugos teikėjo grynasis pelnas iš licencijuojamos veiklos, kuris užtikrinamas kainos viršutinės ribos nustatymu, kad būtų patikimai, saugiai, kokybiškai, efektyviai, atsižvelgiant į tinklų naudotojų poreikius, vykdoma licencijuojama veikla bei užtikrinta pakankama ir teisinga pridėtinė vertė (grąža) asmenų, vykdančių perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo veiklą, dalyviams.

17. **Perdavimas** – elektros energijos persiuntimas perdavimo tinklais.

18. **Perdavimo sistemos operatorius** – juridinis asmuo, nuosavybės ar kita teise valdantis perdavimo tinklus, atliekantis nacionalinę balansavimo ir sisteminių paslaugų teikimo funkcijas.

19. **Perdavimo tinklų įmonė** – įmonė, nuosavybės ar kita teise valdanti perdavimo tinklus.

20. **Persiuntimo paslauga** – elektros energijos perdavimas ir (ar) skirstymas iki sutartyje nustatytos ribos.

21. **Reguliavimo energija** – perdavimo sistemos operatoriaus dispečerinio centro nurodymu nupirkta ir (ar) parduota elektros energija, reikalinga nacionalinei balansavimo funkcijai atlikti.

22. **Reguliavimo periodas** – laikotarpis, kuriam nustatomos viršutinės perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo paslaugų ir (ar) visuomeninės elektros energijos kainų ribos.

23. **Reguliuojamasis trečiosios šalies dalyvavimas** – procesas, kai gamintojai, tiekėjai ir laisvieji vartotojai naudojasi perdavimo ar skirstomaisiais tinklais elektros energijai persiųsti viešai paskelbtomis sąlygomis.

24. **Rezervinė galia** – elektros energijos gamybos potencialas, kuris naudojamas dažnio ir energetikos sistemos srautų balansui reguliuoti ir elektros energijai gaminti nenumatytais gamybos sumažėjimo ar vartojimo padidėjimo atvejais.

25. **Rinkos dalyvis** – asmuo, perkantis ir (ar) parduodantis elektros energiją pagal sutartis, taip pat kitais Prekybos elektros energija taisyklėse numatytais būdais.

26. **Rinkos operatorius** – juridinis asmuo, organizuojantis prekybą elektros energija ir atsiskaitymus tarp gamintojų, tiekėjų bei vartotojų.

27. **Sisteminės paslaugos** – paslaugos, kurios užtikrina energetikos sistemos darbo stabilumą ir patikimumą, sisteminių avarijų prevenciją ir likvidavimą, reikiamą galios rezervą bei pralaidumą perdavimo tinklais laikantis nustatytų elektros energijos tiekimo kokybės ir patikimumo ribų.

28. **Skirstymas** – elektros energijos persiuntimas skirstomaisiais tinklais.

29. **Skirstomųjų tinklų įmonė** – įmonė, nuosavybės ar kita teise valdanti skirstomuosius tinklus.

30. **Skirstomųjų tinklų operatorius** – juridinis asmuo, nuosavybės ar kita teise valdantis, eksploatuojantis, prižiūrintis ir plėtojantis skirstomuosius tinklus, esančius jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje, pagal skirstomųjų tinklų naudotojų poreikius.

31. **Tiekimas** – elektros energijos pardavimas vartotojui.

32. **Tiesioginė linija** – elektros energijos linija, jungianti gamybos ir vartojimo vietas, neprijungtas prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų.

33. **Tinklų naudotojas** – asmuo, kurio įrenginiai yra prijungti prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų ir kuris naudojasi elektros energijos persiuntimo paslauga.

34. **Tinklų priežiūros darbai** – tinklų įrenginių darbo stabilumą, patikimumą ir kokybę užtikrinantys veiksmai.

35. **Vartotojas** – asmuo, kurio įrenginiai yra prijungti prie perdavimo arba skirstomųjų tinklų ar tiesioginės linijos ir kuris perka elektros energiją vartojimo tikslams.

36. **Vertikaliosios integracijos įmonė** – įmonė, kuri verčiasi bent viena iš elektros energijos perdavimo ar skirstymo veiklos rūšių ir bent viena elektros energijos tiekimo ar gamybos veiklos rūšių arba gali kontroliuoti tiekimo ar gamybos veikla besiverčiančias įmones, arba būti jų kontroliuojama.

37. **Viešieji interesai elektros energetikos sektoriuje** – veikla ar neveikimas elektros energetikos sektoriuje, tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su visuomenės saugumu ir aplinkos apsauga, taip pat elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos išteklius kombinuotojo elektros energijos bei šilumos gamybos ciklo elektrinėse.

38. **Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos** – elektros energetikos įmonių teikiamos paslaugos, kurių sąrašą, teikėjus ir teikimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, vadovaudamasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje.

39. **Visuomeninė elektros energijos kaina** – visuomeninio tiekėjo vartotojams parduodamos elektros energijos kaina.

40. **Visuomeninis tiekėjas** – juridinis asmuo, įpareigotas tiekti elektros energiją jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esantiems vartotojams pagal šio įstatymo 40 straipsnyje nustatytus elektros rinkos liberalizavimo etapus ir laisviesiems vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo tiekėjo.

3 straipsnis. Pagrindiniai šio įstatymo tikslai

Pagrindiniai šio įstatymo tikslai:

1) nustatyti elektros energetikos sektoriaus subjektų teises, pareigas ir tarpusavio santykius;

2) sukurti teisines sąlygas konkurencija pagrįstai elektros energijos rinkai funkcionuoti, sąžiningos konkurencijos tarp gamintojų ir tiekėjų principams įtvirtinti;

3) užtikrinti ir skatinti elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir vartojimo efektyvumą;

4) užtikrinti saugų ir patikimą elektros energetikos sistemos funkcionavimą, energijos gamybą, perdavimą ir skirstymą;

5) užtikrinti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas ir nustatyti objektyviai pagrįstus, aiškius ir skaidrius reikalavimus bei įpareigojimus elektros energetikos sektoriuje;

6) skatinti elektros energijos vidaus rinkos plėtrą, elektros energijos eksportą, modernizuoti technines rinkos įgyvendinimo priemones, užtikrinti kainodaros aiškumą ir skaidrumą;

7) sukurti tinkamas sąlygas investicijoms į elektros energetikos sektorių;

8) skatinti aplinkai nekenksmingų elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo technologijų plėtrą.

ANTRASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS VEIKLOS VALDYMAS

4 straipsnis. Elektros energetikos sektoriaus veiklos valdymo srities institucijos

Elektros energetikos sektorių šio įstatymo nustatyta tvarka reguliuoja ir kontroliuoja, kaip vykdomas šis įstatymas bei jį įgyvendinantys teisės aktai, jei įstatymai nenustato kitaip:

1) Vyriausybė ar jos įgaliota institucija;

2) Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

5 straipsnis. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos funkcijos elektros energetikos sektoriuje

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija elektros energetikos sektoriuje:

1) formuoja ir įgyvendina valstybės politiką;

2) bendradarbiauja su užsienio valstybių elektros energetikos institucijomis, pagal kompetenciją atstovauja Lietuvos Respublikai tarptautinėse organizacijose;

3) nustato viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąrašą;

4) nustato elektros energijos tiekimo patikimumo ir paslaugų kokybės reikalavimus;

5) nustato vartotojų įrenginių prijungimo prie tinklų ir aprūpinimo elektros energija atkūrimo trukmę;

6) šio įstatymo nustatytais atvejais išduoda licencijas (leidimus) teikti elektros energetikos paslaugas;

7) nustato visiems tiekėjams vienodas elektros energijos importo sąlygas;

8) atlieka kitas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos funkcijos elektros energetikos sektoriuje

1. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) uždavinius, teises ir funkcijas nustato Energetikos, šis ir kiti įstatymai bei Komisijos nuostatai.

2. Komisija turi užtikrinti, kad elektros energetikos rinkoje būtų efektyvi konkurencija, kad vartotojai ir tiekėjai nebūtų diskriminuojami ir visi vartotojai gautų nustatytos kokybės paslaugas. Komisija privalo kontroliuoti:

1) kaip laikomasi jungiamųjų linijų valdymo bei jų pralaidumo paskirstymo ir reguliavimo taisyklių;

2) per kiek laiko perdavimo ir skirstomųjų tinklų įmonės atlieka vartotojų įrenginių prijungimo prie tinklų ir aprūpinimo elektros energija atkūrimo darbus;

3) kad perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai viešai skelbtų atitinkamą informaciją, susijusią su jungiamosiomis linijomis, sistemos naudojimu ir pajėgumų paskirstymu suinteresuotoms šalims;

4) kad būtų veiksmingai atskirtos apskaitos, siekiant išvengti gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo veiklos rūšių kryžminio subsidijavimo;

5) kad naujų elektros energijos gamintojų prijungimo sąlygos ir tarifai būtų objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminuojantys atsižvelgiant į visas išlaidas ir naudą, kurią teikia įvairios atsinaujinančių energijos išteklių technologijos, paskirstyta gamyba ir šilumos bei elektros energijos gamyba vienu metu;

6) skaidrumo ir konkurencijos laipsnį, tiekimo patikimumo ir paslaugų kokybės stebėseną (monitoringą).

3. Komisija metinėje ataskaitoje paskelbia priežiūros pagal šio straipsnio nuostatas rezultatus.

TREČIASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS VEIKLOS ORGANIZAVIMO PRINCIPAI

7 straipsnis. Elektros energetikos sektoriaus sandara

Elektros energetikos sektorių sudaro elektros energijos vartotojai, gamintojai, tiekėjai, perdavimo ir skirstomųjų tinklų įmonės, rinkos operatorius, perdavimo sistemos bei skirstomųjų tinklų operatoriai.

8 straipsnis. Elektros energetikos sektoriaus suderinamumas ir vientisumas

1. Elektros energetikos sektoriaus vientisumui užtikrinti, laikantis objektyvumo ir nediskriminavimo principų, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintose tinklų naudojimo taisyklėse nustatomi gamybos, perdavimo ir skirstymo įrenginių techniniai konstrukcijos bei eksploatavimo reikalavimai.

2. Elektros energijos gamybos įrenginiai, perdavimo ir skirstomieji tinklai, jungiamosios ir tiesioginės linijos privalo atitikti techninius konstrukcijos bei eksploatavimo reikalavimus, kad būtų užtikrintas perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatorių valdomos sistemos vientisumas.

3. Sutartys dėl perdavimo ir skirstomųjų tinklų įrenginių, esančių kitos įmonės veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje, priežiūros bei eksploatavimo sudaromos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

9 straipsnis. Elektros energijos gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius skatinimas

Valstybė, nustatydama įpareigojimus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, skatina gamintojus gaminti elektros energiją panaudojant atsinaujinančius energijos išteklius.

10 straipsnis. Veiklos licencijavimo ir leidimų išdavimo principai elektros energetikos sektoriuje

1. Licencijuojama ši veikla:

1) elektros energijos rinkos operatoriaus;

2) elektros energijos perdavimo;

3) elektros energijos skirstymo;

4) elektros energijos visuomeninio tiekimo;

5) elektros energijos nepriklausomo tiekimo.

2. Licencijavimo taisykles tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Licencijų išdavimo kriterijai privalo būti objektyvūs ir nediskriminuojantys, atitikti šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytus tikslus.

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos veiklos licencijas išduoda bei licencijuojamą veiklą kontroliuoja Komisija.

5. Elektros energijos skirstymo ir visuomeninio tiekimo licencijose nurodoma teritorija, kurioje skirstomųjų tinklų operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi išskirtines veiklos vykdymo teises.

6. Leidimai išduodami šiai veiklai:

1) elektros energijai gaminti;

2) elektros energijos gamybos pajėgumams plėtoti;

3) elektros energijai eksportuoti;

4) elektros energijai importuoti;

5) tiesioginei linijai tiesti.

7. Leidimų veiklai elektros energetikos sektoriuje išdavimo taisykles tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija. Sprendimas dėl leidimo išdavimo priimamas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dokumentų pateikimo Vyriausybės įgaliotai institucijai.

11 straipsnis. Ilgalaikis planavimas ir sistemos plėtra

1. Perdavimo sistemos operatorius, įvertindamas tiekimo patikimumo, kokybės, efektyvumo, vartojimo, vadybos ir aplinkosaugos reikalavimus, nurodytus Nacionalinėje energetikos strategijoje, gerindamas pasinaudojimo sistema sąlygas, planuoja ilgalaikę elektros energetikos sistemos plėtrą, derindamas ją su Vyriausybės įgaliota institucija ir skirstomųjų tinklų operatoriais. Ilgalaikis elektros energetikos sistemos plėtros planavimas turi būti pagrįstas moksliniais tyrimais.

2. Įrengti ar plėtoti elektros energijos tinklus perdavimo ir skirstymo veiklos licencijose nurodytose teritorijose turi teisę tik licencijų turėtojai.

3. Nesant norinčiųjų įrengti naujus gamybos pajėgumo įrenginius šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka, Vyriausybės įgaliota institucija skelbia konkursą įrengti naujus gamybos pajėgumus ir yra atsakinga už konkurso organizavimą bei nediskriminuojančių sąlygų konkurso dalyviams nustatymą.

12 straipsnis. Patikimumo stebėsena (monitoringas)

Vyriausybės įgaliota institucija stebi perdavimo ir skirstomųjų tinklų patikimumą. Patikimumo stebėjimo rezultatai apibendrinami viešai skelbiamose metinėse ataskaitose. Ataskaitose turi būti pateikiami šie duomenys:

1) tiekimo ir (ar) poreikio balansas šalies mastu;

2) numatomo poreikio lygis ateityje ir tiekimo galimybės;

3) statomi ir planuojami papildomi gamybos pajėgumai;

4) priemonės elektros energijos poreikiams piko metu tenkinti ir veiksmai vienam ar keliems gamintojams nutraukus veiklą;

5) sistemos priežiūros lygis ir kokybė;

6) kita informacija.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS GAMYBA

13 straipsnis. Gamintojų veiklos bendrieji principai

1. Gamintojai, prijungiant jų įrenginius prie perdavimo ir (ar) skirstomųjų tinklų ir juos eksploatuodami, turi laikytis tinklų naudojimo taisyklių reikalavimų bei perdavimo ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriaus nustatytų techninių sąlygų.

2. Gamintojai, norintys parduoti elektros energiją tiesiogiai vartotojams, privalo gauti elektros energijos nepriklausomo tiekėjo veiklos licenciją.

14 straipsnis. Leidimų plėsti esamus ir įrengti naujus gamybos pajėgumus naujoje vietoje išdavimo tvarka

1. Esami elektros energijos gamybos pajėgumai gali būti plečiami ar nauji gamybiniai pajėgumai naujoje vietoje įrengiami tik gavus leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus.

2. Leidimai išduodami visiems asmenims, pateikusiems prašymą ir užtikrinantiems, kad jų vykdoma veikla atitiks šias sąlygas:

1) elektros energijos įrenginiai ir su jais susijusi įranga bus saugi bei patikima;

2) nekenks sveikatai;

3) atitiks aplinkosaugos reikalavimus;

4) atitiks žemės naudojimo ir statybos vietos parinkimo reikalavimus;

5) atitiks energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus;

6) atitiks technines, ekonomines ir finansines galimybes;

7) paslaugos atitiks viešuosius interesus;

8) atitiks vartojamo kuro parinkimo reikalavimus.

3. Leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduodami pagal Leidimų veiklai elektros energetikos sektoriuje išdavimo taisykles.

4. Atsisakymai išduoti leidimus negali būti grindžiami kitaip nei šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų neatitikimu.

5. Naujų elektros energijos gamybos pajėgumų projektavimo ir statybos reikalavimus nustato Statybos įstatymas, kiti teisės aktai.

PENKTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMAS

15 straipsnis. Perdavimo veiklos principai

1. Perdavimo sistemos operatorius yra atsakingas už energetikos sistemos darbo stabilumą ir patikimumą, nacionalinės balansavimo funkcijos atlikimą ir sisteminių paslaugų teikimą Lietuvos Respublikos teritorijoje, jungiamųjų linijų su kitų šalių energetikos sistemomis eksploatavimą, priežiūrą, valdymą bei plėtrą, mažinant perdavimo tinklų apribojimus ir atsižvelgiant į perdavimo tinklų naudotojų poreikius.

2. Perdavimo sistemos operatorius privalo užtikrinti, kad elektros energijos gamintojų, skirstomųjų tinklų operatorių ir vartotojų įrenginių prijungimo prie perdavimo tinklų sąlygos atitiktų teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir nebūtų diskriminuojančios. Vartotojo įrenginiai

gali būti prijungiami prie perdavimo tinklų tik tokiais atvejais, kai skirstomųjų tinklų operatorius dėl nustatytų techninių arba eksploatacijos reikalavimų atsisako prijungti prie skirstomųjų tinklų vartotojo įrenginius, esančius skirstomųjų tinklų operatoriaus licencijoje nurodytoje veiklos teritorijoje.

3. Perdavimo sistemos operatorius abipusės naudos principu suteikia bet kurios kitos šalies perdavimo sistemos operatoriui reikiamą informaciją, užtikrinančią saugų ir efektyvų darbą, koordinuotą plėtrą, jungtinės sistemos vientisumą ir suderinamumą.

4. Perdavimo sistemos operatorius privalo užtikrinti, kad tinklų naudotojams būtų sudarytos objektyvios ir nediskriminuojančios naudojimosi perdavimo tinklais sąlygos.

16 straipsnis. Perdavimo sistemos operatoriaus teisės

Perdavimo sistemos operatorius turi teisę:

1) gauti iš gamintojų, skirstomųjų tinklų operatorių ir vartotojų, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų, rodmenis ir kitą informaciją, reikalingą ilgalaikei plėtrai planuoti, balansavimo funkcijai ir kitoms pareigoms, nurodytoms šiame straipsnyje, vykdyti;

2) gauti iš perdavimo tinklų naudotojų informaciją, kuri reikalinga trečiajai šaliai naudotis perdavimo tinklais;

3) vadovaudamasis techniniais norminiais tinklų eksploatavimo dokumentais, nustatyti skirstomųjų tinklų, elektrinių ir vartotojų įrenginių, prijungtų prie perdavimo tinklų, funkcionavimo sąlygas, kurios užtikrintų energetikos sistemos darbo saugumą, stabilumą ir patikimumą;

4) kitose energetikos sistemose būti vienintelis energetikos sistemos balansavimo ir reguliavimo energijos prekybos atstovas, organizuoti prekybą balansavimo ir reguliavimo elektros energija, rezervine galia aukcionuose;

5) leisti pasinaudoti perdavimo tinklais tranzitui į užsienio valstybę, jei tai neriboja vietos rinkos dalyvių interesų;

6) siekdamas užtikrinti avarijų prevencijos priemonių ir avarijų prevencijos planų vykdymą, energetikos sistemos darbo stabilumą ir patikimumą, reikalauti, kad visi rinkos dalyviai įgyvendintų būtinas avarijų prevencijos ir likvidavimo priemones;

7) rengti ir tvirtinti jungiamųjų linijų valdymą, pralaidumo paskirstymą ir reguliavimą reglamentuojančias taisykles;

8) gavus sutikimą patekti į gamintojų, skirstomųjų tinklų, vartotojų teritorijas ir (ar) patalpas, įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisus ar nustatyti jų rodmenis;

9) reikalauti iš nepriklausomų tiekėjų, sudariusių sutartis su perdavimo tinklo operatoriaus licencijoje nurodytoje teritorijoje esančiais laisvaisiais vartotojais, pateikti pakankamą prievolių įvykdymo užtikrinimą, kuriuo būtų užtikrintos būsimos ir (ar) esamos nepriklausomų tiekėjų prievolės nupirkti iš perdavimo tinklo operatoriaus laisvojo vartotojo suvartotą, tačiau nepriklausomo tiekėjo nenupirktą elektros energiją ir atlyginti dėl to susidariusius nuostolius.

17 straipsnis. Perdavimo sistemos operatoriaus pareigos

Perdavimo sistemos operatorius privalo:

1) prognozuoti ilgalaikį energetikos sistemos galios balansą ir teikti rinkos dalyviams informaciją apie prognozuojamą generuojamos ar perdavimo galios trūkumą arba ribojimus;

2) teikti perdavimo tinklų naudotojams elektros energijos persiuntimo perdavimo tinklais paslaugą;

3) eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti perdavimo tinklus bei jungiamąsias linijas, užtikrindamas perdavimo tinklų įrenginių darbo patikimumą;

4) organizuoti ir diegti perdavimo tinklų elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius;

5) matuoti elektros energijos parametrus ir elektros energijos apskaitos rodmenis perduoti rinkos dalyviams, tarp jų ir balansavimo energijos tiekėjams, jų elektros energijos tiekimo apimtimi;

6) prijungti vartotojų, skirstomųjų tinklų operatorių ir gamintojų įrenginius prie perdavimo tinklų pagal atitinkamų techninių norminių dokumentų reikalavimus;

7) raštu motyvuoti, kai atsisakoma suteikti elektros energijos persiuntimo paslaugą esamiems ir potencialiems naudotojams. Atsisakymas gali būti pagrįstas tik techninio pobūdžio kriterijais;

8) atlikti Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių gamybos pajėgumų, elektros energijos srautų perdavimo tinkluose dispečerinį valdymą, atsižvelgdamas į elektros energijos mainus, elektros energijos srautų ribojimus, suderintus su kitomis energetikos sistemomis;

9) atlikti nacionalinio balansavimo funkciją sudarant vienodas, nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;

10) atlikti galios ir elektros energijos rezervavimo funkciją sudarant vienodas, nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;

11) kompensuoti perdavimo tinkluose susidarančias elektros energijos sąnaudas. Perkant elektros energiją šioms elektros energijos sąnaudoms kompensuoti, sudaryti nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;

12) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas;

13) garantuoti perdavimo tinklų darbo saugumą, patikimumą ir efektyvumą, užtikrinti visas tam būtinas papildomas paslaugas;

14) valdydamas kaip dispečeris gamybos pajėgumus, laikytis prioritetų, nustatytų paskutiniame elektros energijos prekybos aukcione ar sutartyse;

15) užtikrinti, kad perdavimo tinklai Lietuvos Respublikos teritorijoje funkcionuotų efektyviai, patikimai ir saugiai aplinkos apsaugos požiūriu;

16) užtikrinti informacijos, gautos atliekant funkcijas ir sudarančios komercinę ar kitokią paslaptį, slaptumą, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

17) viešai skelbti atitinkamą informaciją, susijusią su jungiamosiomis linijomis, sistemos naudojimu ir pajėgumų paskirstymu suinteresuotosioms šalims, atsižvelgdamas į tai, kad neapibendrinta informacija turi būti tvarkoma kaip konfidenciali komercinė informacija;

18) viešai skelbti ir teikti teisės aktuose nurodytą informaciją.

18 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais garantijos

Skirstomųjų tinklų operatoriai ir laisvieji vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklo, privalo laiku atsiskaityti su perdavimo sistemos operatoriumi už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais. Laisvasis vartotojas, pažeidęs su perdavimo sistemos operatoriumi sudarytą sutartį, privalo perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu užtikrinti visų savo prievolių įvykdymą.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS SKIRSTYMAS

19 straipsnis. Skirstymo veiklos principai

1. Skirstomųjų tinklų operatorius yra atsakingas už jam priklausančius skirstomuosius tinklus nuo perdavimo tinklų įrenginių prijungimo taško iki vartotojų ar gamintojų įrenginių prijungimo taško bei už jų saugumą, patikimumą, eksploatavimą, priežiūrą, valdymą bei plėtojimą pagal skirstomųjų tinklų naudotojų poreikius, taip pat už skirstomaisiais tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą ir jos diegimą.

2. Skirstomųjų tinklų operatorius privalo užtikrinti tinklų naudotojams nediskriminuojančias naudojimosi skirstomaisiais tinklais sąlygas.

20 straipsnis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus teisės

Skirstomųjų tinklų operatorius turi teisę:

1) iš gamintojų, vartotojų, kurių įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų, ir perdavimo sistemos operatoriaus gauti elektros energijos apskaitos rodmenis ar kitą informaciją, reikalingą jų pareigoms ir funkcijoms, nustatytoms šiame įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose, atlikti;

2) gavus sutikimą patekti į gamintojų, vartotojų teritorijas ir (ar) patalpas, įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisus ar nustatyti jų rodmenis;

3) reikalauti iš nepriklausomų tiekėjų, sudariusių sutartis su skirstomųjų tinklų operatoriaus licencijoje nustatytoje teritorijoje esančiais laisvaisiais vartotojais, pateikti pakankamą prievolių įvykdymo užtikrinimą, kuriuo būtų užtikrintos būsimos ir (ar) esamos nepriklausomų tiekėjų prievolės nupirkti iš skirstomųjų tinklų operatoriaus laisvojo vartotojo suvartotą, tačiau nepriklausomo tiekėjo nenupirktą elektros energiją ir atlyginti dėl to susidariusius nuostolius;

4) reikalauti iš esančių ir potencialių vartotojų informacijos, kuri reikalinga trečiajai šaliai naudotis skirstomaisiais tinklais.

21 straipsnis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus pareigos

Skirstomųjų tinklų operatorius privalo:

1) teikti skirstomųjų tinklų naudotojams elektros energijos persiuntimo skirstomaisiais tinklais paslaugą;

2) rekonstruoti esamus ir įrengti naujus skirstomuosius tinklus;

3) techniškai eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti skirstomuosius tinklus bei jungiamąsias linijas su kitais tinklais, užtikrindamas patikimą skirstomųjų tinklų įrenginių darbą, efektyvų ir saugų tiekimą, laikydamasis aplinkos apsaugos reikalavimų;

4) organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti jam priklausančiais skirstomaisiais tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius;

5) atlikti jam priklausančiais skirstomaisiais tinklais persiunčiamos elektros energijos matavimus, perduoti elektros energijos apskaitos rodmenis perdavimo sistemos operatoriui ir rinkos dalyviams jų gautos elektros energijos apimtimi;

6) prijungti vartotojų ir gamintojų įrenginius, esančius skirstymo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje, prie skirstomųjų tinklų pagal atitinkamus techninius norminius dokumentus ir technines sąlygas;

7) raštu motyvuoti, kai atsisakoma suteikti elektros energijos persiuntimo paslaugą esamiems ir potencialiems naudotojams. Atsisakymas gali būti pagrįstas tik techninio pobūdžio kriterijais;

8) kompensuoti skirstomuosiuose tinkluose susidarančias elektros energijos sąnaudas. Perkant elektros energiją šioms elektros energijos sąnaudoms kompensuoti, sudaryti nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;

9) sudaryti skirstomųjų tinklų avarijų prevencijos ir likvidavimo planus bei kontroliuoti, kaip jie vykdomi;

10) užtikrinti informacijos, gautos vykdant veiklą ir sudarančios komercinę ar kitokią paslaptį, slaptumą, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

11) leisti perdavimo sistemos operatoriui patekti į skirstomųjų tinklų teritorijas ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti ar keisti perdavimo sistemos operatoriui priklausančius elektros energijos apskaitos prietaisus ar nustatyti jų rodmenis.

22 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą garantijos

Laisvieji vartotojai, kurių įrenginiai yra prijungti prie skirstomųjų tinklų ir kurie yra sudarę elektros energijos tiekimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, privalo laiku atsiskaityti su skirstomųjų tinklų operatoriumi už elektros energijos persiuntimą perdavimo ir skirstomaisiais tinklais. Laisvasis vartotojas, pažeidęs su skirstomųjų tinklų operatoriumi sudarytą sutartį, privalo skirstomųjų tinklų operatoriaus reikalavimu pateikti visų savo prievolių tinkamo įvykdymo užtikrinimą.

SEPTINTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS

23 straipsnis. Tiekimo veiklos principai

1. Laisvieji vartotojai gali pirkti elektros energiją iš visuomeninių ar nepriklausomų tiekėjų, taip pat Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais.

2. Tiekėjai prekiauja elektros energija aukcione ir (ar) biržoje, ir (ar) pagal dvišales sutartis su gamintojais bei vartotojais. Balansavimo energija prekiauja balansavimo energijos tiekėjai.

3. Tiekėjai atsako už sąskaitų pateikimą ne buitiniams vartotojams pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles.

4. Jeigu tiekėjai nėra balansavimo energijos tiekėjai, jie privalo sudaryti sutartis su kitu, atitinkamą sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi turinčiu balansavimo energijos tiekėju.

5. Jeigu nepriklausomas tiekėjas tiekia elektros energiją vartotojams, kurių įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų ir jų suvartojamos elektros energijos apskaitos prietaisai neprijungti prie skirstomųjų tinklų operatoriaus automatizuotos rodmenų nuskaitymo sistemos, toks nepriklausomas tiekėjas privalo skirstomųjų tinklų operatoriaus nustatytu periodiškumu bei visada prieš nutraukdamas sutartį su laisvuoju vartotoju pirkti iš skirstomųjų tinklų operatoriaus vartotojų, kuriems šis nepriklausomas tiekėjas tiekia elektros energiją, sunaudotą, bet nepriklausomo tiekėjo nenupirktą elektros energijos kiekį už balansavimo energijos kainą arba parduoti skirstomųjų tinklų operatoriui nepriklausomo tiekėjo nupirktą, bet vartotojų, kuriems šis nepriklausomas tiekėjas tiekia elektros energiją, nesuvartotą elektros energijos kiekį už balansavimo energijos kainą.

24 straipsnis. Visuomeninis tiekėjas

1. Skirstomųjų tinklų įmonė, kai jos turimoje elektros energijos skirstymo licencijoje nurodytoje teritorijoje kitam asmeniui neišduota visuomeninio tiekimo licencija, privalo vykdyti ir elektros energijos visuomeninio tiekimo veiklą.

2.Visuomeninis tiekėjas turi pirkti elektros energiją pagal Prekybos elektros energija taisykles.

3. Skirstomųjų tinklų įmonė, kai ji, be skirstymo veiklos, vykdo ir visuomeninio tiekėjo veiklą, privalo atskirti šias veiklas. Skirstymo veikla ir tiekimo veikla laikomos atskirtomis ir tuo atveju, jei visuomeninio tiekėjo veikla užsiima skirstomųjų tinklų įmonės pardavimų (elektros tiekimo) padalinys, su sąlyga, kad bus užtikrinamos šio įstatymo 33 straipsnio sąlygos.

4. Visuomeninis tiekėjas turi teisę sutarčių su vartotojais sudarymą bei mokėjimų už elektros energiją apskaitą ir (ar) surinkimą pavesti skirstomųjų tinklų operatoriui ar kitam asmeniui.

5. Visuomeniniams tiekėjams draudžiama diskriminuoti vartotojus ar vartotojų kategorijas.

25 straipsnis. Visuomeninio tiekėjo pareiga tiekti elektros energiją pagal pareikalavimą

Visuomeninis tiekėjas privalo sudaryti sutartis ir tiekti elektros energiją visiems jam išduotoje licencijoje nustatytoje teritorijoje esantiems ir to pareikalavusiems vartotojams, nepasirinkusiems nepriklausomo tiekėjo.

26 straipsnis. Visuomeninio tiekėjo teisė netiekti elektros energijos pagal pareikalavimą

Šio įstatymo 25 straipsnio reikalavimą vykdyti neprivaloma, jeigu tai padaryti trukdo nuo visuomeninio tiekėjo nepriklausančios aplinkybės.

27 straipsnis. Atsiskaitymo garantijos visuomeniniam tiekėjui

1. Vartotojas, kuris pagal šio įstatymo 25 straipsnį gauna elektros energiją iš visuomeninio tiekėjo, privalo laiku atsiskaityti su visuomeniniu tiekėju už elektros energiją ir jos persiuntimą. Vartotojas, pažeidęs su visuomeniniu tiekėju sudarytą sutartį, privalo visuomeninio tiekėjo reikalavimu pateikti visų savo prievolių tinkamo įvykdymo užtikrinimą.

2. Vartotojas turi teisę vienašališkai neatlygintinai nutraukti sutartį su visuomeniniu tiekėju. Vartotojas privalo apie sutarties nutraukimą raštu įspėti visuomeninį tiekėją prieš 30 kalendorinių dienų ir iki sutarties nutraukimo dienos visiškai atsiskaityti su visuomeniniu tiekėju už patiektą elektros energiją bei jos persiutimo paslaugą.

28 straipsnis. Nepriklausomas elektros energijos tiekimas

1. Nepriklausomas tiekėjas jį pasirinkusiems laisviesiems vartotojams elektros energiją tiekia pagal sutartis.

2. Nepriklausomas tiekėjas prieš sudarydamas arba nutraukdamas elektros energijos tiekimo sutartį su laisvuoju vartotoju, esančiu visuomeninio tiekėjo licencijoje nurodytoje teritorijoje, privalo prieš 30 kalendorinių dienų apie tai raštu pranešti visuomeniniam tiekėjui.

3. Laisvasis vartotojas, esantis visuomeninio tiekėjo licencijoje nurodytoje teritorijoje, prieš sudarydamas arba nutraukdamas elektros energijos tiekimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, privalo prieš 30 kalendorinių dienų apie tai raštu pranešti visuomeniniam tiekėjui.

4. Laisvieji vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų, pirkdami elektros energiją iš nepriklausomo tiekėjo, privalo skirstomųjų tinklų operatoriui apmokėti už elektros energijos persiuntimą perdavimo ir skirstomaisiais tinklais, už sistemines paslaugas bei už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

5. Laisvieji vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklo, pirkdami elektros energiją iš nepriklausomo tiekėjo, privalo perdavimo sistemos operatoriui apmokėti už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais ir už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje.

29 straipsnis. Atsiskaitymo garantijos nepriklausomam tiekėjui

Laisvieji vartotojai privalo laiku atsiskaityti su nepriklausomu tiekėju už patiektą elektros energiją. Laisvasis vartotojas, pažeidęs su nepriklausomu tiekėju sudarytą sutartį, nepriklausomo tiekėjo reikalavimu privalo pateikti visų savo prievolių tinkamo įvykdymo užtikrinimą.

30 straipsnis. Elektros energijos apskaitos organizavimas

1. Skirstomųjų tinklų operatoriai yra atsakingi už jiems priklausančiais skirstomaisiais tinklais persiųstos elektros energijos matavimo ir apskaitos organizavimą.

2. Skirstomųjų tinklų operatorių pagal apskaitos prietaisų rodmenis nustatytas laisvųjų vartotojų, prijungtų prie skirstomųjų tinklų ir perkančių elektros energiją iš nepriklausomų tiekėjų, suvartotos elektros energijos kiekis rinkos operatoriaus pripažįstamas faktiniu suvartotos elektros energijos kiekiu, kurį privalo nusipirkti nepriklausomas tiekėjas.

31 straipsnis. Vartotojų apsauga

1. Elektros energetikos sektoriaus įmonės informuoja vartotojus apie efektyvų elektros energijos vartojimą, įmonės teikiamas paslaugas, paslaugų teikimo sąlygas, paslaugų ir elektros energijos kainas bei tarifus, vartotojų įrenginių prijungimo prie tinklų įkainius ir sąlygas bei numatomus sutarčių sąlygų pakeitimus. Elektros energetikos sektoriaus įmonės ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki kainų ar tarifų padidinimo raštu ar kitais būdais praneša buitiniams vartotojams apie kainų padidėjimą.

2. Buitiniai vartotojai turi teisę:

1) laisvai ir neatlygintinai pasirinkti tiekėją;

2) gauti iš tiekėjų informaciją apie tiekėjo pavadinimą, buveinės adresą, įmonės kodą ir teisinę formą, teikiamas paslaugas ir jų teikimo sąlygas, paslaugų bei elektros energijos kainas ir tarifus, pranešimų apie kainas pateikimo būdus, sutarčių terminus, jų sudarymo ir nutraukimo sąlygas, ginčų nagrinėjimo tvarką;

3) vienašališkai neatlygintinai nutraukti sutartis, jei keičiamos sutarčių sąlygos ir jos buitiniams vartotojams nepriimtinos;

4) gauti iš elektros energetikos sektoriaus įmonių pasiūlymus dėl atsiskaitymo būdų ir pasirinkti atsiskaitymo būdą.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS
BUHALTERINĖS APSKAITOS IR VEIKLOS ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE SKAIDRUMAS

32 straipsnis. Veiklos rūšių išskyrimas

1. Perdavimo, skirstymo ir nepriklausomo tiekėjo licencijuojama veikla kiekviena atskirai turi būti vykdoma atskirų juridinių asmenų. Šių rūšių veiklai vykdyti naudojamas turtas gali priklausyti šioje dalyje nurodytiems juridiniams asmenims bendrosios nuosavybės teise.

2. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytų rūšių veiklą vykdo vertikaliosios integracijos įmonė, tokios įmonės arba kontroliuojančiosios bei kontroliuojamųjų įmonių steigimo dokumentuose turi būti nustatytas kiekvienos įmonės nepriklausomas veiklos organizavimas ir sprendimų priėmimas, užtikrinantis, kad:

1) perdavimo, skirstymo ir nepriklausomo tiekėjo licencijuojamą veiklą vykdančių juridinių asmenų vadovai veikia savarankiškai ir negali dalyvauti daugiau nei vienos šiame punkte išvardytos veiklos valdyme;

2) sprendimus, susijusius su turto panaudojimu, kuris reikalingas perdavimo, skirstymo ir nepriklausomo tiekėjo licencijuojamai veiklai vykdyti ar plėtoti, šią veiklą vykdantys juridiniai asmenys priima savarankiškai.

3. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytų rūšių veiklą vykdo vertikaliosios integracijos įmonė, kontroliuojantysis juridinis asmuo turi teisę šio straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą vykdantiems kontroliuojamiesiems juridiniams asmenims, atsižvelgdamas į Komisijos nustatytas perdavimo ir skirstymo paslaugų viršutines kainų ribas, nustatyti tik metinį finansinį planą, metinę turto grąžos normą ir maksimalų skolinių įsipareigojimų dydį.

4. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytų rūšių veiklą vykdo vertikaliosios integracijos įmonė, kontroliuojantysis juridinis asmuo kontroliuojamiesiems juridiniams asmenims, vykdantiems perdavimo ir skirstymo veiklą, negali duoti nurodymų dėl perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatorių veiklos bei energetikos sistemos valdymo.

5. Šio straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse nurodytos nuostatos turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip iki 2007 m. liepos 1 d.

33 straipsnis. Buhalterinės apskaitos tvarkymas

1. Elektros energetikos įmonės ūkines operacijas, susijusias su perdavimo, skirstymo, tiekimo ar kita su elektros energetika nesusijusia veikla, registruoja, grupuoja ir apibendrina atskirose buhalterinėse sąskaitose ir apskaitos registruose.

2. Iki 2007 m. liepos 1 d. visuomeniniai tiekėjai, tiekiantys elektros energiją ne tik vartotojams, negalintiems pasirinkti tiekėjo, bet ir laisviesiems vartotojams, informaciją, susijusią su vartotojais, negalinčiais pasirinkti tiekėjo, ir laisvaisiais vartotojais, registruoja, grupuoja ir apibendrina atskirose buhalterinėse sąskaitose ir apskaitos registruose.

3. Perdavimo sistemos operatorius, skirstomųjų tinklų operatorius ir visuomeniniai tiekėjai, vykdantys įpareigojimą teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, su šiuo įpareigojimu susijusias gautas pajamas ir patirtas sąnaudas kaupia, detalizuoja ir įtraukia į apskaitą atskirose buhalterinėse sąskaitose ir apskaitos registruose.

34 straipsnis. Apskaitos viešumas ir skaidrumas

1. Gamybos, perdavimo, skirstomųjų tinklų ir tiekimo įmonėse turi būti atliekamas privalomas nepriklausomas auditas.

2. Gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo įmonės, kurių veikla reguliuojama šio įstatymo nustatyta tvarka, teikia finansinę atskaitomybę ir auditorių išvadas Komisijai.

35 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, kuriai įstatymų pavesta rengti Nacionalinės energetikos strategijos, Nacionalinės energijos naudojimo efektyvumo didinimo, kitų energetikos programų projektus, turi teisę iš gamybos, perdavimo, skirstomųjų tinklų ir tiekimo įmonių gauti šiems projektams rengti reikiamą informaciją.

2. Komisija turi teisę gauti iš gamybos, perdavimo, skirstomųjų tinklų ir tiekimo įmonių, kurių veikla reguliuojama šio įstatymo nustatyta tvarka, taip pat iš rinkos operatoriaus informaciją, kuri reikalinga elektros energijos rinkai tinkamai prižiūrėti.

3. Gamybos, perdavimo, skirstomųjų tinklų, tiekimo įmonės ir rinkos operatorius šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją privalo teikti teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Komisija ar kitos institucijos gautą konfidencialią informaciją gali naudoti tik tiems tikslams, dėl kurių informacijos buvo prašoma.

5. Vyriausybės įgaliota institucija kas dvejus metus turi informuoti Europos Komisiją apie visas priemones, taikomas siekiant užtikrinti persiuntimo paslaugos visuotinį teikimą, apsaugoti vartotojus ir aplinką, įgyvendinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo reikalavimus elektros energetikos sektoriuje, taip pat galimą taikomų priemonių poveikį konkurencijai.

6. Vyriausybės įgaliota institucija kas tris mėnesius turi informuoti Europos Komisiją apie elektros energijos importo iš trečiųjų šalių kiekį.

7. Vyriausybės įgaliota institucija iki 2010 metų kasmet, o nuo 2010 metų kas dvejus metus iki liepos 31 dienos turi Europos Komisijai pateikti ataskaitą apie elektros energijos rinką. Ataskaitoje turi būti pateikiama:

1) dominavimo ir konkurencijai kenkiančios elgsenos analizė;

2) elektros energetikos sektoriaus įmonių nuosavybės struktūros apžvalga;

3) praktinių priemonių, skirtų pakankamai šalies mastu rinkos dalyvių įvairovei užtikrinti, konkurencijos ir valstybių elektros energetikos jungtims stiprinti, taikymo apžvalga.

DEVINTASIS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS RINKA

36 straipsnis. Elektros energijos rinkos modelis

1. Elektros energijos rinka organizuojama gamintojų, tiekėjų ir laisvųjų vartotojų sutarčių bei kitais Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais, taikant reguliuojamojo trečiosios šalies dalyvavimo principą elektros energijai persiųsti.

2. Standartines elektros energijos pirkimo-pardavimo sutarčių su buitiniais vartotojais sąlygas tiekėjų teikimu tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija, suderinusi su Nacionaline vartotojų teisių apsaugos taryba prie Teisingumo ministerijos.

3. Kiekvienas gamintojas ir tiekėjas yra atsakingas už elektros energijos gamybos kiekio, būtino pirkėjų poreikiams patenkinti, ir kiekio, nurodyto elektros energijos pirkimo-pardavimo grafikuose, pirkimo ar pardavimo atitikimą. Balansavimo energijos tiekėjai turi nupirkti arba parduoti balansavimo energiją pagal Prekybos elektros energija taisykles.

4. Laisvieji vartotojai, vadovaudamiesi šio įstatymo nustatyta tvarka, gali pasirinkti bet kurį tiekėją.

5. Perdavimo sistemos operatorius, atlikdamas nacionalinę balansavimo funkciją, derina poreikiams patenkinti būtinus elektros energijos gamybos kiekius su kiekiais, kuriuos nurodė gamintojai ir tiekėjai rinkos operatoriaus pateiktuose grafikuose, sutrikimų ir avarijų atveju koordinuoja gamintojų veiksmus, prekiauja balansavimo ir reguliavimo energija su balansavimo energijos tiekėjais, perka elektros energiją, reikalingą elektros energijos sąnaudoms perdavimo tinkle kompensuoti, teikia viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje.

37 straipsnis. Naujų elektros energijos gamintojų patekimas į rinką

Elektros energijos gamintoju gali tapti kiekvienas asmuo, gavęs šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytą leidimą.

38 straipsnis. Elektros energijos rinkos organizavimo principai

1. Šalies rinkoje elektros energija prekiaujama pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas Prekybos elektros energija taisykles, kurios atitinka šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytus tikslus. Šios taisyklės pildomos ir keičiamos taip, kad atitiktų šio įstatymo 40 straipsnyje nustatytus rinkos liberalizavimo etapus.

2. Tiekėjai turi teisę sudaryti su gamintojais tiesiogines elektros energijos tiekimo sutartis. Vartotojo įrenginių visuma, esanti vienoje geografinėje vietoje ir savarankiškai prijungta prie skirstomųjų ar perdavimo tinklų, gali gauti elektros energiją tik iš vieno – arba nepriklausomo, arba visuomeninio – tiekėjo.

3. Visi elektros energijos rinkos dalyviai turi reguliuojamojo trečiosios šalies dalyvavimo teisę persiųsti elektros energiją. Ši teisė įgyvendinama pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas tinklų naudojimo taisykles sudarant elektros energijos persiuntimo sutartis.

4. Visas persiunčiamas elektros energijos kiekis turi būti suderintas su perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriais ir, jeigu trūksta perdavimo bei skirstymo galingumo, koreguojamas pagal tinklų naudojimo taisykles.

39 straipsnis. Rinkos operatorius

1. Rinkos operatorius privalo organizuoti elektros energijos prekybą pagal Prekybos elektros energija taisykles.

2. Rinkos operatorius yra atsakingas už balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo kainos, susidariusios pasibaigus prekybos laikotarpiui, viešą skelbimą pagal Prekybos elektros energija taisykles ir (ar) ūkio ministro patvirtintas Prekybos elektros energija aukcione taisykles, taip pat už rinkos operatoriaus prekiaujamos elektros energijos atsiskaitymo procedūros organizavimą.

40 straipsnis. Elektros energijos rinkos liberalizavimas

Elektros energijos rinka šalyje kuriama etapais, laipsniškai suteikiant reguliuojamojo trečiosios šalies dalyvavimo teisę ir teisę sudaryti tiesioginę elektros energijos tiekimo sutartį su laisvai pasirinktais nepriklausomais tiekėjais šiems laisviesiems vartotojams:

1) nuo šio įstatymo įsigaliojimo – visiems, išskyrus buitinius vartotojus;

2) ne vėliau kaip nuo 2007 m. liepos 1 d. – visiems vartotojams.

41 straipsnis. Laisvųjų vartotojų, tiekėjų ir gamintojų teisės sudaryti tiekimo sutartis

1. Laisvieji vartotojai turi teisę sudaryti elektros energijos tiekimo sutartis su tiekėjais ir gamintojais, turinčiais elektros energijos nepriklausomo tiekėjo licenciją, veikiančiais ir Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir kitose valstybėse.

2. Laisvieji vartotojai, su tiekėjais sudarydami tiekimo sutartis, sudaro sutartis dėl elektros energijos persiuntimo paslaugos su perdavimo sistemos arba skirstomųjų tinklų operatoriais, priklausomai nuo to, prie kurio operatoriaus tinklų yra prijungti vartotojo įrenginiai.

42 straipsnis. Kainų reguliavimas

1. Gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai gamintojas ar nepriklausomas tiekėjas užima daugiau kaip 25 procentus rinkos. Gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų, kurie užima daugiau kaip 25 procentus rinkos, parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainų reguliavimo tvarką, taip pat balansavimo energijos kainos reguliavimo tvarką nustato Komisija.

2. Perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainos reguliuojamos Komisijai nustatant viršutines kainų ribas. Konkrečias perdavimo, skirstymo,

visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainas ir tarifus nustato ir keičia paslaugos teikėjas.

3. Vartotojų įrenginių prijungimo prie tinklų įkainius tvirtina Komisija, vadovaudamasi vartotojų nediskriminavimo ir tinklų plėtros bei elektros energijos vartojimo efektyvumo principais.

43 straipsnis. Viršutinių perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainų ribų nustatymas

1. Viršutines kainų ribas, vadovaudamasi Energetikos įstatymu, šiuo įstatymu bei viršutinių kainų ribų nustatymo metodika, nustato Komisija. Viršutinių kainų ribų nustatymo metodiką rengia ir tvirtina Komisija.

2. Viršutinės perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų ribos nustatomos trejų metų reguliavimo periodui, viršutinė visuomeninės elektros energijos kainos riba – vienų metų reguliavimo periodui.

3. Nustatant viršutines perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų ribas:

1) numatomos būtinos elektros energijos pirkimo, perdavimo, skirstymo, tiekimo, tarp jų elektros energijos sąnaudų padengimo, išlaidos, taip pat tinklų plėtros, atkūrimo bei tinklų priežiūros darbų, būtinų patikimai, saugiai, kokybiškai veiklai vykdyti, išlaidos, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo išlaidos bei užtikrinamas normatyvinis pelnas;

2) užtikrinamas paslaugos teikėjo licencijuojamai veiklai vykdyti rinkos sąlygomis skolinto kapitalo kaupimo ir naudojimo išlaidų padengimas neatsižvelgiant į paslaugos teikėjo kapitalo struktūrą ir kaupimo būdą. Paslaugos teikėjo kapitalo struktūra, nuosavas ir skolintas kapitalas, jų kaupimo ir naudojimo sąlygos nustatomi ir apskaičiuojami pagal paslaugos teikėjo finansinę atskaitomybę bei paslaugos teikėjo pateiktas kapitalo struktūros pokyčio prognozes;

3) atsižvelgiama į paslaugos teikėjo licencijuojamoje veikloje naudojamo turto vertę, kuri nustatoma pagal paslaugos teikėjo finansinę atskaitomybę;

4) vadovaujamasi paslaugos teikėjo Pelno mokesčio įstatymo nustatyta tvarka nustatytomis ir su Komisija suderintomis turto nusidėvėjimo arba amortizacijos normomis;

5) normatyvinio pelno norma, skaičiuojama nuo paslaugos teikėjo licencijuojamoje veikloje naudojamo turto vertės, kiekvienais reguliavimo periodo metais turi būti ne mažesnė kaip dešimties metų trukmės Vyriausybės vertybinių popierių aukcionų, įvykusių per praėjusius paskutinius 36 kalendorinius mėnesius, metinės palūkanų normos procentais aritmetinis svertinis vidurkis, padidintas 3 procentiniais punktais.

4. Visuomeninės elektros energijos kainos viršutinę ribą sudaro Komisijos nustatytos prognozuojamos gamintojų elektros energijos pardavimo kainos, perdavimo paslaugos, skirstymo paslaugos bei visuomeninio tiekimo paslaugos viršutinių kainų ribų suma. Pasikeitus šioms viršutinės visuomeninės elektros energijos kainos ribos sudedamosioms dalims, atitinkamai keičiama ir viršutinė visuomeninės elektros energijos kainos riba.

5. Komisijos nustatytos viršutinės perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų ribos perskaičiuojamos kas metai, jeigu pasikeitė parduotos ar persiųstos elektros energijos kiekio, metinio infliacijos dydžio, paslaugų teikėjo mokėtinų mokesčių, kitų nuo paslaugos teikėjo nepriklausančių veiksnių, turinčių įtakos viršutinių kainų ribų skaičiavimui, prognozės ar duomenys, kuriais vadovaujantis buvo nustatytos šios viršutinės kainų ribos.

6. Viršutinė perdavimo paslaugos kainos riba turi būti nustatyta ar perskaičiuota ne vėliau kaip likus trims mėnesiams, viršutinės skirstymo, visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainų ribos – ne vėliau kaip likus dviem mėnesiams iki reguliavimo periodo arba atitinkamų reguliavimo periodo metų pradžios.

44 straipsnis. Perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainų ir tarifų nustatymas

1. Komisijai nustačius viršutines kainų ribas, konkrečias perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainas ir tarifus nustato ir keičia

paslaugų teikėjai. Paslaugų teikėjo nustatytų kainų ir tarifų svertinis vidurkis kiekvienais reguliavimo periodo metais neturi viršyti atitinkamų viršutinių kainų ribų.

2. Perdavimo paslaugos kaina, išskyrus viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainos dalį, gali būti diferencijuojama į elektros energijos ir galios dedamąsias.

3. Skirstymo paslaugos kaina bei visuomeninė elektros energijos kaina gali būti diferencijuojamos į tarifų rūšis pagal vartotojų kategorijas ar grupes, elektros energijos vartojimo laiką, sunaudotos elektros energijos kiekį, nustatytą galią, taip pat pagal kitus paslaugos teikėjo pasirinktus objektyvius požymius, kurie sudarytų galimybę nustatant skirtingas tarifų rūšis siekti didesnio veiklos efektyvumo. Nustatant bei diferencijuojant kainas ir tarifus, draudžiama diskriminuoti vartotojus.

4. Paslaugos teikėjo nustatytas kainas ir tarifus per 30 kalendorinių dienų nuo paslaugos teikėjo prašymo gavimo dienos skelbia Komisija, prieš tai patikrinusi, ar nustatant kainas ir tarifus nediskriminuojami vartotojai.

5. Gamintojų, kurių parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos yra reguliuojamos, elektros energijos pardavimo kaina ir perdavimo sistemos operatoriaus perdavimo paslaugos kainos ir tarifai įsigalioja praėjus dviem mėnesiams nuo jų paskelbimo. Skirstomųjų tinklų operatoriaus skirstymo paslaugos kainos bei tarifai ir visuomeninės elektros energijos kainos bei tarifai įsigalioja praėjus mėnesiui nuo jų paskelbimo.

6. Pasibaigus kiekvieniems reguliavimo periodo metams, Komisija kontroliuoja, ar paslaugos teikėjo nustatytų kainų ir tarifų metinis svertinis vidurkis neviršijo viršutinių kainų ribų. Nustačiusi, kad paslaugos teikėjo nustatytų kainų ir tarifų svertinis vidurkis per praėjusius reguliavimo periodo metus viršijo atitinkamą nustatytą viršutinę kainos ribą, Komisija turi teisę įpareigoti paslaugos teikėją nustatyti atitinkamai mažesnes kainas ir tarifus.

45 straipsnis. Elektros energijos persiuntimas tiesiogine linija

1. Visi elektros energijos gamintojų įrenginiai, neprijungti nei prie perdavimo sistemos, nei prie skirstomųjų tinklų, turi teisę tiesiogine linija aprūpinti elektros energija savo padalinius, dukterines įmones ir laisvuosius vartotojus, kurių įrenginiai neprijungti nei prie perdavimo, nei prie skirstomųjų tinklų. Tiesiogine linija elektros energiją gaunantys asmenys turi apmokėti už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

2. Laisvieji vartotojai, kurių įrenginiai neprijungti nei prie perdavimo sistemos, nei prie skirstomųjų tinklų, sumokėję už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, turi teisę gauti elektros energiją tiesioginėmis linijomis iš gamintojų, kurių įrenginiai neprijungti nei prie perdavimo, nei prie skirstomųjų tinklų.

3. Leidimų išdavimo kriterijai turi būti objektyvūs ir nediskriminuojantys.

4. Leidimai tiesti tiesiogines linijas išduodami arba motyvuotas rašytinis atsisakymas išduoti leidimą turi būti pateiktas pareiškėjui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dokumentų, reikalingų leidimui išduoti, gavimo.

5. Leidimas tiesti tiesiogines linijas išduodamas tik tuo atveju, kai atsisakoma leisti naudotis perdavimo arba skirstomaisiais tinklais.

6. Atsisakymas išduoti leidimą tiesti tiesioginę liniją gali būti pagrįstas visuomenės interesais. Toks atsisakymas turi būti motyvuotas. Pareiškėjas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka apskųsti atsisakymą išduoti leidimą.

7. Leidimas tiesti tiesioginę liniją gali būti keičiamas, jo galiojimas gali būti sustabdytas ar panaikintas Leidimų veiklai elektros energetikos sektoriuje išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS
APRŪPINIMO ELEKTROS ENERGIJA NUTRAUKIMAS IR RIBOJIMAS. TECHNINIAI IR SAUGUMO REIKALAVIMAI

46 straipsnis. Laikino elektros energijos persiuntimo vartotojams nutraukimo bei ribojimo sąlygos nesant vartotojų kaltės

1. Elektros energijos persiuntimas vartotojams gali būti laikinai nutrauktas nesant vartotojų kaltės tik siekiant apsaugoti visuomenės interesus ir atliekant elektros tinklų priežiūros darbus.

2. Elektros energijos tinklų priežiūros darbams atlikti perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali iš dalies arba visiškai atjungti vartotojo įrenginius reikiamam laikotarpiui tik pagal iš anksto nustatytą grafiką ir ne vėliau kaip prieš 10 dienų pranešęs vartotojams. Laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo siekiant užtikrinti visuomenės interesus sąlygas ir su tuo susijusių nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką nustato Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos taisyklės.

47 straipsnis. Elektros energijos persiuntimo nutraukimas dėl vartotojų kaltės

1. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą tiems vartotojams, kurie savo veika sukelia trikdžius ir neigiamai veikia elektros energijos kokybę, jeigu šie vartotojai, gavę rašytinį įspėjimą, per 5 dienas nenutraukia šios veikos.

2. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą ir tiems vartotojams, kurie gavę rašytinį įspėjimą neapmokėjo sąskaitų už suvartotą elektros energiją arba jos persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas: buitiniai vartotojai – per 15 dienų, kiti vartotojai – per 10 dienų.

3. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius, iš anksto įspėjęs ir nurodęs nutraukimo terminą, gali nutraukti elektros energijos persiuntimą tiems vartotojams, kurie nesutinka įleisti perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius į vartotojų teritorijas ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisų ar nustatyti jų rodmenų.

48 straipsnis. Elektros energijos įrenginių efektyvumo, patikimumo ir saugos techniniai reikalavimai

1. Elektros įrenginių įrengimo, eksploatavimo ir saugos reikalavimus elektros sektoriuje nustato Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos Elektros įrenginių įrengimo, Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės ir Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklės.

2. Elektros įrenginių, gaminančių, perduodančių, skirstančių ir vartojančių elektros energiją, avarijos ir sutrikimai tiriami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintų Energetikos įrenginių avarijų ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatų nustatyta tvarka.

3. Vyriausybės įgaliota institucija kontroliuoja, kaip elektros energetikos sektoriuje laikomasi elektros įrenginių patikimumo, efektyvumo ir saugos reikalavimų.

4. Vyriausybės įgaliota institucija kontroliuoja, kaip laikomasi elektros energijos tiekimo patikimumo ir paslaugų kokybės reikalavimų.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS
VIEŠIEJI INTERESAI ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE

49 straipsnis. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimas elektros energetikos sektoriuje

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali įpareigoti rinkos dalyvius teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje.

2. Rinkos dalyviai šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimo sąnaudas įtraukia į veiklos sąnaudas.

50 straipsnis. Žemės naudojimas elektros energetikos objektams

1. Elektros energijos persiuntimui skirtos žemos ir vidutinės įtampos elektros oro linijos, oro kabeliai bei požeminių kabelių linijos ir įrenginiai, įskaitant transformatorinėse pastotėse įrengtus įrenginius, kartu su požeminių kabelių kanalais, linijas laikančiomis atramomis bei kitais priklausiniais, laikomi kilnojamaisiais daiktais.

2. Perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams priklausančių elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių kitų asmenų žemėje, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui bei

naudojimui užtikrinti šiuo įstatymu nustatomi žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų servitutai šių objektų ir įrenginių teisės aktuose nustatytų apsaugos zonų ribose.

3. Perdavimo sistemos operatoriai ir skirstomųjų tinklų operatoriai turi teisę nekliudomi prieiti, privažiuoti ar kitaip patekti prie jiems priklausančio ar jų eksploatuojamo energetikos objekto, esančio kito žemės ar kito nekilnojamojo daikto savininko ar naudotojo teritorijoje, teisės aktų nustatyta tvarka atlikti jų remonto, techninės priežiūros, eksploatavimo ar modernizavimo darbus. Be perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstomųjų tinklų operatoriaus raštiško sutikimo elektros energetikos objektų apsaugos zonose draudžiama statyti, remontuoti, rekonstruoti arba griauti bet kokius statinius, vykdyti įvairius kasybos, krovimo, dugno gilinimo, žemės kasimo, sprogdinimo, melioravimo, užtvindymo darbus, mechanizuotai laistyti žemės ūkio kultūras, įrengti gyvulių laikymo aikšteles, vielines užtvaras ir metalines tvoras, sodinti arba kirsti medžius, atlikti kitus teisės aktuose numatytus ribojamus darbus ar veiksmus. Prašymus dėl šių darbų atlikimo operatoriai turi išnagrinėti ir į juos atsakyti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų. Jeigu per nurodytą terminą operatorius neatsako, laikoma, kad operatorius sutinka.

4. Apsaugos zonų atstumus, jose galiojančias specialias žemės ir miško naudojimo sąlygas, apsaugos zonose ribojamus darbus bei veiksmus, mažiausius leistinus atstumus nuo elektros energetikos objektų iki statinių, žemės ir vandens paviršiaus nustato Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos energetikos objektų apsaugos taisyklės bei kiti teisės aktai.

5. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklo operatoriai tiesti naujus perdavimo, skirstomuosius tinklus ar įrengti kitus elektros įrenginius kitų asmenų žemėje turi teisę tik sudarius sutartis arba įstatymų nustatyta tvarka nustačius žemės servitutą.

6. Nuostoliai, kuriuos dėl naujų perdavimo ar skirstomųjų tinklų tiesimo ir kitų elektros įrenginių įrengimo bei elektros energetikos įmonių veiklos, aptarnaujant šiuos tinklus ir įrenginius, patiria žemės savininkas ar jos naudotojas, turi būti atlyginti įstatymų nustatyta tvarka.

7. Jei nustačius žemės servitutus naujų perdavimo, skirstomųjų tinklų tiesimui ar kitų elektros įrenginių įrengimui būtų iš esmės apribojamas naudojimasis žemės sklypu, perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriai žemės sklypo savininko reikalavimu privalo įstatymų nustatyta tvarka išpirkti tokį žemės sklypą kartu su jame esančiu nekilnojamuoju turtu.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS
ATSAKOMYBĖ

51 straipsnis. Atsakomybė

Asmenys, nesilaikantys ar nevykdantys šio įstatymo reikalavimų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos
elektros energetikos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1978 m. liepos 25 d. Ketvirtoji Tarybos direktyva 78/660/EEB, grindžiama Europos Ekonominės Bendrijos Steigimo Sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu, dėl tam tikrų tipų bendrovių metinių atskaitomybių.

2. 1983 m. birželio 13 d. Septintoji Tarybos direktyva 83/349/EEB, grindžiama Europos Ekonominės Bendrijos steigimo sutarties 54 (3) (g) straipsniu, dėl konsoliduotos atskaitomybės.

3. 1990 m. spalio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 90/547/EEB „Dėl elektros energijos tranzito elektros perdavimo tinklais“.

4. 1996 m. balandžio 22 d. Tarybos reglamentas 736/96 „Dėl Komisijos informavimo apie Bendrijos svarbius investicinius projektus naftos, gamtinių dujų ir elektros energijos sektoriuose“.

5. 1996 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas 2386/96/EB, taikantis 1996 m. balandžio 22 d. Tarybos reglamentą Nr. 736/96/EB dėl pranešimo Komisijai apie Bendrijos interesus atitinkančius investicinius projektus naftos, gamtinių dujų ir elektros energijos sektoriuose (Tekstas svarbus EEE).

6. 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/34/EB, nustatanti informacijos apie standartus ir techninius reglamentus pateikimo tvarką.

7. 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/77/EB „Dėl elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, rėmimo vidaus elektros rinkoje“.

8. 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/54/EB „Dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 96/92/EB“.

9. 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas 1228/2003/EB „Dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros mainų tinklo sąlygų“.

10. 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas 1229/2003/EB, nustatantis tam tikras gaires transeuropiniams energetikos tinklams ir panaikinantis Sprendimą 1254/96/EB.

11. 2003 m. lapkričio 11 d. Komisijos sprendimas 2003/796/EB „Dėl Europos kontrolės grupės elektros energijos ir dujų sektoriuje įsteigimo (Tekstas svarbus EEE)“.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

LAIKINAI EINANTIS
RESPUBLIKOS PREZIDENTO PAREIGAS ARTŪRAS PAULAUSKAS